

4132177

دستور

m

J

J

This cover should be carefully
revarnished with copal.

میر نظر نام کی پست زانو - سر در شصت و یکمین

التاسعة الثلاثون

لا يشبع المؤمن من وجارِهِ

باشد رفت دین کرانایه

سر که در خط مسلمان

نیش ز کرسنه مایه

کای پیر جو پیر

التاسعة

ليس عن كثرة العز من الغنى

کای پیر ز و جاره شود

نه تو اگر کیسه بود مال

از زرد و مال بی نیاز بود

آن بود که شهود فضل خدا

تمت ترجمه لارمین بتوفیق من موخر انصر و معین سید پست شایان
 مع الله بها كل سيرة و غيرة و الحمد لله على الاقام و الصلوة والسلام على نبيه

مست به وصول صاحب

جستهای با بکام جانی

به رسیدن رسی و وصول

بوصول و رسیدن

دستور

يَنْفَعُونَ اِخْلَ شَوْد و فَرَا بَسْعَادَت

جَزَاءِ مَعْتَدُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا

عَالَمًا وَاَصْلُ مِنْ اللّٰهُ مَكُونُ الْكُوزِ وَالْعَصَةِ

الحديث الامير

بِغَيْرِ احَدٍ كَمْ حَتَّى حَبِ لَاحِيَةً مَا يَحِبُّ لِنَفْسِهِ

کرجه از سپه جهان تر کاه

هر کسی را بقلب مکن مومن

آنجکه از هر خویش تر خویشا

تا نخواستد بر او خود را

الثانی

مَنْ اَعْطَى اللّٰهُ وَمَنْعَ اللّٰهُ وَاَحَبَّ اللّٰهُ وَاَنْغَصَ اللّٰهُ

سنگی

نقد سنگی
الایمان

This cover should be carefully
varnished with copal.

بعد شکر بکوشش محرومان از سعادت

صحبت وی رسانید و بنور علم باقی و

علم و وجوب علم از ظلمات ضلالتشان

رسانید صلی الله علیه و علل له و احبابه

نقله علوم و حفظ احبابه امام بعد

این چهار کلمه است از کلمات کبریه

فهم و حفظ را بنظم فارسی زجمله کرده

محل یاد امید و آری از آنرا که ناظر است بر امور

در شرط مزج حفظ علما می آید بعین حدیث

دکتر زور

صد مکن که خنده بسیار	صد دل به درمیراند
السادس والثلاثون	
الجنة تحت اقدام الامهات	
پسر ز مادرش که باج شرف	کردی از راه مادرانش
خاک شوز پر پای او که شست	در قد های مادرانش
السابع والثلاثون	
البلاء فوق كل ما يظن صدق رسول الله	
هر که شد مبتلا بر کوی	بلائی عجب گرفتار پر
هر بلائی که میرسد بجان	پشت از مهر کشتیست
الثامن والثلاثون	
النظره سهم مسوم و سهم هام انبيير	
دیدن زلف و خانی محرم	آنکه کینه و زخم میرسد

This cover should be carefully varnished with copal.

در همه کار احتیاط کند
تا از سر کید و در امان باشد

الثلاثون

وَمِنْ كَلَامِهِ الْعِلْمُ يَحِلُّ مِنْهُ

ای که انمایه مرد دانشور
که ترا علم دین بود معلوم

مستحق از ان شوماع
مستحق از ان کن محروم

اربعون

الْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَ صَدَقَ

سخن نرم کوی با پیا ل
کز زماش نی دنی نفقه

زانکه در روی اهل حاجت
قول خوش از مقول صدقه

الخامسة والثلاثون

كَثْرَةُ الصَّحَابِ تَمِيتُ الْقَلْبَ

خودم انکس که بهر زنده دلی
ز زبانب خنده را بپیر اند

دستور

انا از آن مشت که حاجت تو دهد از دیدن بیایم

السابعة العشر

وَمِنْ كَلَامِهِ زُرْ غَبَائِرُ دُرِّ حَبَا

دیدن دوست و ترک آنکه
همراه دوستی پیاراید

ز اتفاق دوام صحبتش
شوق کا هد ملالت افزاید

الثامنة العشر

طَوِّى لِمَنْ شَغَلَ عَيْبٌ عَنْ عَيْبِ النَّاسِ

ای خوش آنکه عیب پیچی خوش
پیشوای سزوران گردد

عیب او پیش دیده دل او
پرد عیب دیگران گردد

التاسعة العشر

الْغِنَى الْبَائِسُ مِمَّا فِي أَيْدِ النَّائِبِ صَدَقَ

۳ کردنت را آنکه مری میید
۱ که تو آنکه دلی نمونی نیست

This cover should be carefully
revarnished with copal.

بازگشت دست از چتری که دست تصرف گریست

الثلثون

مَنْ جَسَنَ سِلَامَ الْمَرْتُكُ مَا لَا يَغْنِيهِ

شاهد دین تو جمال افزای

تا شود در جهان علم و عمل

ز آنچه لایق نباشد بازای

ز آنچه در خور نیست بازای

الحامی الثمانون

لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي

پهلوان دگر بسندارد

پهلوان نیست آنکه در شتی

نفیس آماره راز بون سازد

پهلوان آن بود که گاه غضب

الثانية والثلاثون

وَمَنْ كَلَامُهُ الْحَزْمُ سُوءُ الظَّنِّ

در حق خلق بد گمان شد

حزم آن بود که در همه و

بیکار و عصب

فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ

السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ

كَزَّرَعٍ أُخْرِجَ شَطَأُهُ فَأَذَرَهُ فَأَسْتَعْلَظَ فَأَسْنَوِي

عَلَى سُوْقِهِ يُعْجَبُ الزُّرَّاعُ لِيَغِیْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

رَبِّ سَهْلٍ وَلَيْسَ وَلَا تَعْسِدْ عَلَيْنَا • اَبِتْ

ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف

ق ک ل م ن و ه ل ا ی +

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

يُظَنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلَلْنَا

مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخَفُونَ فِي

أَنفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ

مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي

بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ

إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُخَيِّصَ

مَا فِي شُرُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

يُحَمِّدُ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ

رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ

حَمَلْنَا مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا

فَاَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ○ شَاهَتِ الْوُجُوهُ وَ

عَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَى الْقِيُومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ○

طِس ○ حَمَّ عَشَق ○ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَا زَيْنَهُمَا

بَرْزَخُ لَا يَتَغَيَّرَانِ ○ حَمَّ حَمَّ حَمَّ حَمَّ حَمَّ حَمَّ حَمَّ

حَمَّ الْأَمْرُ وَجَاءَ النَّصْرُ فَعَلَيْنَا لَا يُبْصِرُونَ ○ حَمَّ

نَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ○ غَافِرٍ

الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمَصِيرِ ○ بِسْمِ اللَّهِ بَابُنَا

نَبَارَكَ حِطَانُنَا • يَسِّرْ سَقْفُنَا • كَهَيْعَصْ كَفَايَتُنَا

حَمْدُ عَسْوَجَائِدُنَا • فَسَيَكْفِيكُمْ اللَّهُ وَهُوَ

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ • سَتْرُ الْعَرْشِ مَسْبُوكٌ عَلَيْنَا • وَ

عَيْنُ اللَّهِ نَاطِقَةٌ إِلَيْنَا • يَحُولُ اللَّهُ لَا يَقْدِرُ عَلَيْنَا •

وَاللَّهُ مِنْ وَرَاءِهِمْ مُحِيطٌ • بَلْ هُوَ قَرِيبٌ مَجِيدٌ فِي لَوْحٍ

مَحْفُوظٍ • فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ رَحِيمٌ الرَّاحِمِينَ •

إِنَّ وَلِيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يُنَوِّلُ الصَّالِحِينَ •

حَسْبِيَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ

الْعَرْشِ الْعَظِيمِ • بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا اللَّهُ ^{سُبْحَانَهُ} يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا حَلِيمُ يَا عَلِيمُ

أَنْتَ رَبِّي وَعِلْمُكَ حِسْبِي وَنِعْمَ الرَّبُّ رَبِّي

وَنِعْمَ الْحَسْبُ حِسْبِي نَصْرُ مَنْ تَشَاءُ وَأَنْتَ الْعَزِيزُ

الرَّحِيمُ نَسَأُكَ الْعِصْمَةَ فِي الْحَرَكَاتِ

وَالسَّكَنَاتِ وَالْكَلِمَاتِ وَالْإِرَادَاتِ

وَالْخَطَرَاتِ مِنَ الشُّكُوكِ وَالظُّنُوزِ وَالْأَوْهَامِ السَّائِقِ

لِلْقُلُوبِ عَنْ مَطَالَعَةِ الْغُيُوبِ فَقْدَابُنِّي الْمُؤْمِنُونَ

وَزُلْزُلُوا زِلْزَالَ الْأَشْدِيدِ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ

u

me

The

fo

This cover should be carefully
varnished with copal.

وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَّا وَعَدْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا

عَذْرًا ۝ فَخَسَّنَا وَأَنْصُرْنَا وَنَحْنُ لَكَ هَذَا الْيَوْمَ كَمَا

نَحْنُ لَكَ الْيَوْمَ سَيِّئٌ وَنَحْنُ لَكَ الْيَوْمَ سَيِّئٌ وَنَحْنُ لَكَ الْيَوْمَ سَيِّئٌ

لِسُلَيْمَانَ وَنَحْنُ لَكَ الْيَوْمَ سَيِّئٌ وَنَحْنُ لَكَ الْيَوْمَ سَيِّئٌ

وَالْمَلِكِ وَالْمَلَكُوتِ وَبِحَرْ الدُّنْيَا وَبِحَرْ الْآخِرَةِ

وَسَحَرْنَا كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ يَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ

كَمَعْصٍ ۝ أَنْصُرْنَا فَإِنَّكَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ

وَأَفْجَعْنَا فَإِنَّكَ خَيْرُ الْفَاجِحِينَ ۝ وَأَغْفِرْنَا فَإِنَّكَ خَيْرُ

الْعَافِرِينَ ۝ وَارْحَمْنَا فَإِنَّكَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ۝

در آفرین

حسب صبر جمیع مال طول ال

لیک در وی جوان بود دوست

السادسة

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ

نه بیدان شکر گوئی پاک

تو نعمت ز دست سرگرد

تا که شکر بخند کان خدا

کی شکر خدا قیام کند

السابعة

مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ لَا يَرْحَمُ اللَّهُ

در رحمت جزا نرنگشاید

رحم کن رسم زانکه بر رخ تو

احسم الراجحین خجشاید

تا تو بدو گران خجشاید

الثامنة

الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى

دینی و سرجه نیست در دنیا

هرف لعنت خدای آید

This cover should be carefully
revarnished with copal.

برنگ قبول حق کامل

عقد ایمان و پیشتر را بیاورد

الثالث

الْمُسْلِمُ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَبِهِ

که چه عیبی بود و در عالم

مسلم انیس بود بقول رسول

باشد از قول و فعل او سالم

که پیر جا بود پس ما سپی

الرابع

خَصِلَتَا لَا يَجْمَعَانِ فِي مَوْزِ الْجَنَّةِ

راه ایمان اگر نمی پویی

بذل کن مال و خوی نیکو و زر

نشود هیچ نخل و بدخوی

ز آنکه در هیچ مومنی با هم

الخامسة

إِنْزَالُ مَرْفَعَةٍ خَصِلَتَا الْحَرْصُ وَالْأَمَلُ

هر زمان در پستی و غفل

آدمی در پستی و نیاز

دستور

پنجه سوره رنجی و کران

پنجتنی روزگار ناویده

الحاقی العشرین

كُنْ بِالْمُرَاتِمَا انْ حِثَّ بِكَلَامِ

از مفرمان نند پیرون

مرد را بس عین کج قدم

از ممر زبان و دهر پیرون

سرجه آید درون روزن

الثانیة العشرین

وَمِنْ كَلَامِهِ كُنْ بِالْمَوْتِ عَظَا

پای منبری کرشن پند

جندگیر نی بپس واعظ

نعره نوحه کر بانگ بلند

و غط تو بس مرکب سپای

الثالثة العشرین

خَيْرُ النَّاسِ اَنْفَعُهُمُ لِلنَّاسِ صِدْق

گویم از قول هست

ای که پستی که بهترین گشت

NORTH INDIA.

this cover should be carefully
revarnished with copal.

بهترین کسی بود که طلق

پیش باشد بخلق نفع رسان

الرابعة العشر

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ السَّهْلَ الطَّلُوقَ

یا خدا دوست گیر با خلق

یکدل و یک زبان یک روش

شاد طبع و شکفته خاطری

زرم خوی و کشاد برویش

الخامسة العشر

وَكَلَامُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا دُلَّ تَحَابُّهُ

دوستی مغرور و دوست شناسی

تا مکی از مغرور سوی دوست شود

بعد از آنکه او را دوست

هم زمان و پسند و دوست

السادسة العشر

اطْلُبُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حَسَنِ الْوَجْهِ

بر درخویر و خیر عند کبر

چون بی حاسبتی بر او نرسد

۳

3

4

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ الْمَضَى وَلَا الْبَحَى وَلَوْ شَاءَ

لَطَسْنَا عَلَى عَيْنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَيْنَ

يُبْصِرُونَ ○ وَلَوْ شَاءَ لَمَسْنَا لَهُمُ الْوُجُوهَ كَمَا نَايْتُهُمْ

فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضَى وَلَا يَرْجِعُونَ ○ لَيْسَ وَالْقُرْآنِ

الْحَكِيمِ ○ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ○ عَلَى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيمٍ ○ تَنْزِيلَ الْغَزِيرِ الرَّحِيمِ ○ لِيُذِرَ قَوْمًا

مِمَّا أَنْذَرْنَا بَاءُ وَهُمْ فِيهِمْ غَافِلُونَ ○ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ

عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ○ إِنَّا جَعَلْنَا فِي

أَعْيُنِهِمْ أَغْلَافًا فَهُمْ إِلَى الْآذِقَانِ قَهُمْ مُقْتَحُونَ ○ وَ

و

Ma

The

For

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَحْمَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ • الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ • إِلَهَ

يَوْمِ الدِّينِ • إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ •

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ • صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ

عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ •

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً نُبَإً سَائِغًا يَنْفِثُ

طَائِفَةٌ مِنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ

دکتر

Si

Ma

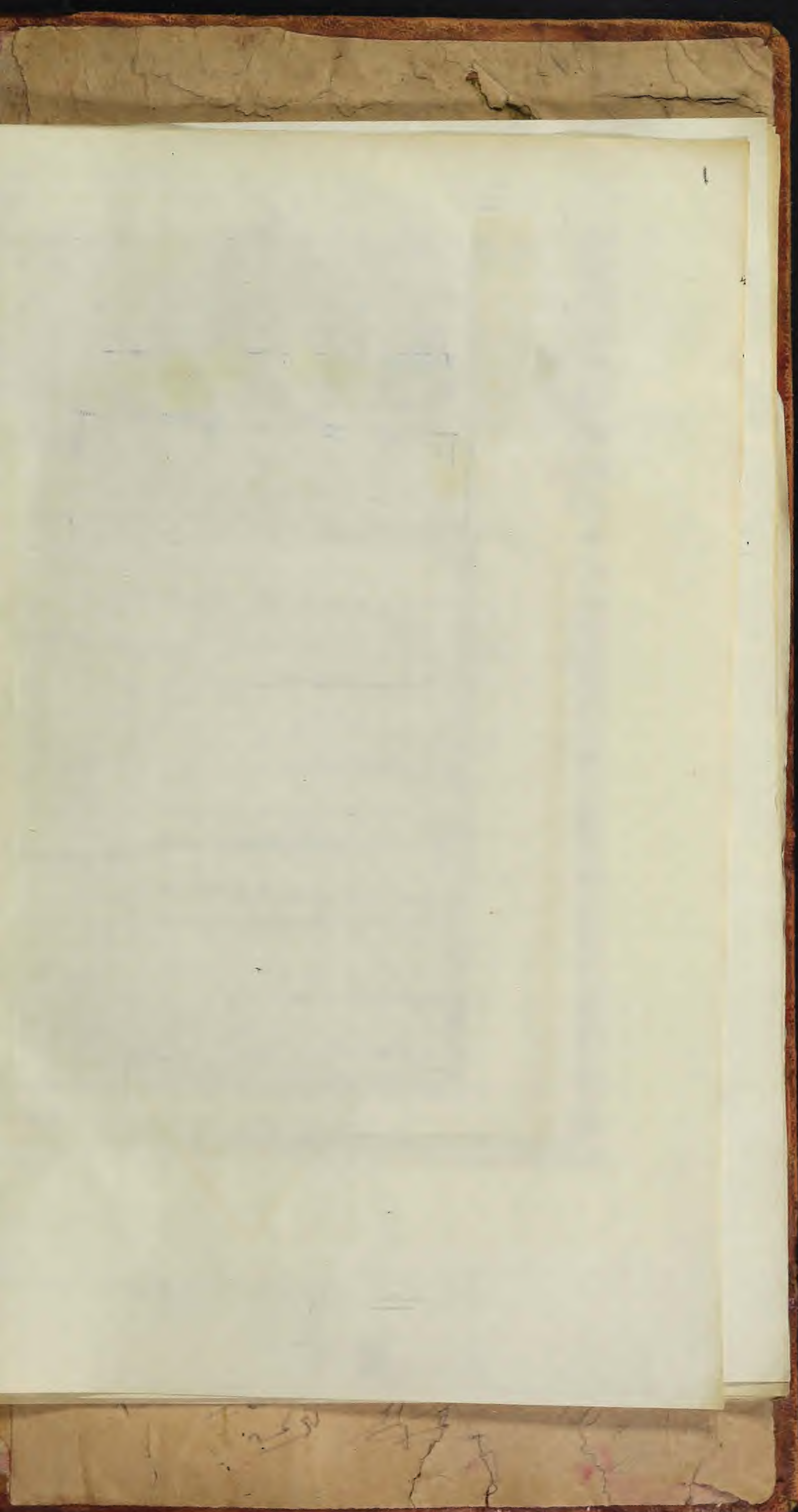
The

For

NORTH INDIA.

This cover should be carefully
revarnished with copal.

مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ○ إِنَّ اللَّهَ

وَمَلَأَ رِكَكَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا

عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ○ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ ○ يَا عَلِيمُ ○ يَا حَلِيمُ ○

يَا عَظِيمُ ائْتِنِي دُعَائِي بِخَصَائِرِ لُطْفِكَ آمِينَ ○

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
يَا اللَّهُ يَا قُوتِي يَا حَقِّي يَا مُبِينِ اكْسِنِي مِنْ نُورِكَ وَطَهِّرْنِي مِنْ عَمَلِكِ وَفُتِّنِي
عَنْكَ وَاسْمَعْني مِنْكَ وَأَنْصُرْنِي بِكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا سَمِيعُ يَا عَلِيمُ
يَا حَلِيمُ يَا عَظِيمُ اسْمَعْ دُعَائِي بِخَصَائِرِ لُطْفِكَ آمِينَ سَدِّ بَارِكُوهُ خَتَمُ
لَا سَدَّ بَارِكُوهُ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ يَا عَظِيمُ
الْأَسْطَاتِ يَا قَدِيمُ الْإِنْسَانِ يَا دَائِمُ النِّعَمِ يَا بَاسِطَ الرِّزْقِ يَا وَاسِعَ الْعَطَايَا
يَا دَافِعَ الْبَلَاءِ يَا سَامِعَ الدُّعَاءِ يَا حَاضِرَ لِسِرِّ الْغَايِبِ يَا مُجِيبَ دَعَائِ الْمُسْتَغِيثِينَ
يَا خَلْقَ الْإِنْسَانِ يَا خَلْقَ الْمَلَكِ يَا خَلْقَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَجْعَلْ بَأْسَكَ عَمَّا يُجْعَلُ

يَا جَوَادًا لَا يَجْعَلُ اقْتِصَارَ حَاجَتِي وَحَصْلَ

مُرَادِي وَسَلَى اللَّهُ عَلَى

رَبِّهِ وَآلِهِ

أَجْمَعِينَ

بسم الله الرحمن الرحيم

صحيح ترين حديثي كه مراد يان مجالس دين

محدثان مدارش يقين اهل كنند حمدانا

كه كلمات نافع جامع در زبان معجزين

خود گذرانيد و انرا مالي كلام كامل و طب

شامل خود گذرانيد و بنقل و نقل شفقت

فصل في

NORTH INDIA

This cover should be carefully
revarnished with copal.

top of the page - as a rule.

Sometimes chapters or signatures were foliated in this fashion, the enumeration beginning afresh with each division. Occasionally there was no pagination or foliation at all; sometimes the leaves were numbered on the side, at the bottom or even within the marginal lines.

With these introductory sentences, one may examine the present manuscript as an example of the better class illuminated MSS. of the seventeenth century.

First of all, it will be noticed that the pages are made of two distinct portions and two "weights" of paper - an outer, larger ~~frame~~ and an inner, heavier, ^{is} upright panel fitted into it. The lighter, outer part of the page is ruled in color and its inner framework ^{is} gilded. Still further towards the centre is the thicker panel bearing the text inscribed on both ~~pages~~ pages. It has been deftly joined to the ~~the~~ larger frame and fills exactly the slightly smaller parallelogram cut out of it. The junction of these two papers is ^{so well} disguised ~~by the~~ ~~the third frame so well~~ that it is only by close observation and the use of a lens that one can make out the line of contact. Of course the overlying ink and gold paint still ~~the~~ further helps to weld these two papers - and the ~~the~~ manuscript press does the rest. In a number of places the two layers of paper are separated in these examples, and the whole arrangement is easily seen. There is reason to think that one draughtsman made the outer frame and did the mechanical work of pasting the two parts of the leaves while the artist did the subsequent ornamentation. Still another workman did the sewing and binding.

The inner upright panel was evidently the most difficult and most remarkable part of the MS. The colored and gilt patterns - many of them exquisitely beautiful and extremely elaborate - are sometimes depicted on separate paper, so that the inner panel consists of three or more insets, an example of which is seen in one of the present leaves. In the smaller spaces the text was first written and then separated (or vice versa) by heavy ruling in one or more colors. Then the lettering was outlined, ~~and~~ by a thin colored line, and the space between it and the cross-bar was painted in gold.

On important pages the marginal framework is sometimes extended to surround additional or other textual matter to which the writer wishes to draw attention. One of the artistic touches - and there are many such - in these MSS. is the almost infinite variety ~~the~~ in the size of the script, its alignment, and in the relation of the spaces, rulings and form of decoration. Each page is a study in itself. ****~~*****~~*** C.A.W.

Srinagar, Kashmir, May 23, 1926.

۱۰۰

NORTH INDIA.

This cover should be carefully
revarnished with copal.

dust, turquoise, quartz, gold, silver, copper foil, ochre, talc, etc. - all prepared in such a fashion that when applied to the paper it would not soak in and disturb the surface.

In this connection, it may be added that the oriental artist rarely employed a substitute - such as parchment, tanned skin, birch bark, prepared palm leaves, although the writer has seen all of these and other substitutes used by Mahomedan scribes and engravers - for the excellent paper they had been making for centuries. The pens were commonly made from a reed (calamus, hence KALAMDAN, Persian, Pen-box).

The first page of the introduction and the table of contents and the invocation (when these were inscribed) were, as a rule elaborately decorated. In this work not only was the red pen employed but the metal stylus; and several forms of the brush, ~~made~~ made of camel hair, goat down and other materials. Rarely was laquer or varnish applied either in the making or for the preservation of an illustrative picture.

This ^{later} method seems to have been reserved for Hindu and other Indian illustrations that, in the opinion of the present writer, follow a much lower standard and exhibit a decidedly less exalted ^{art} sense than Islamic manuscripts.

If the scribe-artist were an orthodox follower of the Prophet he never introduced into his drawings the likeness of animal life; hence, perhaps, the charming floral and conventional designs of the Mahomedan artist; he lavished all the patient energy of his pictorial talent on portraying such objects as trees, shrubs, flowers, leaves and fruits, adding to them the intricate designs that adorn and characterize the golden age of Islamism.

The first page of the text (forming the last in Sanskrit and most European books) and the last (often with a colophon) were, as a rule, more elaborately written as well as more ingeniously decorated than the intervening leaves; indeed the artist put his best work into these leaves. The first page of a chapter was also indicated by its superior inscriptions and illuminations. Speaking generally, the more important the page appeared to the scribe, the more care he took in writing and adorning it. Prayers, familiar quotations from the Koran, theological canons, the ipsissima verba of the Prophet, the 99 names of God, etc. were nearly always indicated by well-executed (often microscopic) script and elaborate colored designs. There are several examples of this rule among the 23 pages of this fragmentary MS.

Mahomedan MSS. were foliated, not paged. What the European regards as the last page is page one, read and written from left to right, after which each leaf was numbered at the

دستور

St

Mac

The

For

NORTH INDIA.

This cover should be carefully
revarnished with copal.

THE MAKING OF AN ANTIQUE MAHOMMEDAN MANUSCRIPT,
as illustrated by a dozen leaves from an old, damaged
but beautifully illuminated and carefully inscribed
PERSIAN EXAMPLE. Written ca. 1700, A.D.

*****

The chief scribes and MS. artists of the golden age of Mahommedan culture - Persian, Arabian and Turkish -- especially those at work in the 15th to the 18th centuries - produced illuminated and illustrated manuscripts of the highest order. It is a question whether any Christian monk, however energetic or competent, with all the tools of his art and before him the best examples of decorated mediaeval MSS. from the Far East, ever produced an Hours of the Virgin or a Life of a Saint comparable ⁱⁿ artistic conception, delicacy of ornament and beauty of illustration with the Korans and Teachings of the Prophet that are still exposed for sale in practically every large bazaar throughout the world of Islam.

It is briefly to indicate some of the methods employed by these Eastern Scribes that ^{one may examine} the following examples of their work - albeit badly damaged by man's neglect rather than by the ravages of two centuries of time.

Indeed, one test of the endurance of this artistry is just the abuse to which it has been subjected. These dozen leaves have been water-soaked, exposed to the ravages of insects and acted on by the extremes of heat and light, not to mention the ^{smudging} ~~smudging~~ it has received by every kind of matter in the wrong place. Nor have the leaves been improved, from the expert viewpoint, by the several "cleanings" they have undergone; the indigo rulings and the painted scroll work always suffer from rubbing; the reds and gilding likewise, but not to the same extent. One must, therefore, visualize the splendid coloring - the vivid blues, and reds - the ^{original} brilliant, burnished gold leaf and the deep rich black of the script on the well-chosen gray of the hand-made paper. Fresh from the hands of the artist-monk - if one may properly ^{apply} ~~use~~ that term to an Islamic scribe working in a mosque where every worshipper is his own priest.

The paper used for the majority of oriental MSS. is generally tough and ~~comparable~~ quite equal in quality to our best "bond", and made, like it, from pure white or gray rag. The inks, unlike our modern supply, are almost everlasting. Black ink was made of the finest oil (generally sesame) lampblack, mixed with mucilginous or oily material; blue was usually a solution or suspension in water of indigo, while red ink was made from the wood of the Jak tree or other plant. Of course, the pigments for some of the illuminations and most of the paintings suspensions of such permanent agents as ground ores and powdered metals - cinnabar, marble

were

دستور
نمبر
۱۰

۴

May

The

For

NORTH INDIA.

This cover should be carefully
varnished with copal.

Bibliography on

ISLAMIC BOOKBINDING

Arnold, Sir Thomas and Grohmann, Adolf. The Islamic book. London. 1939. p.30-58.

Dimand, M.S. Guide to an exhibition of Islamic miniature painting and book illumination. New York. 1933-34. p. 51-53: Bookbinding.

Dimand, M.S. Handbook of Mohammedan decorative arts. New York. 1930. Chap.V. p.70-77: Bookbinding.

Graetzl, Emil. Islamische Bucheinbände des 14 bis 19 Jahrhunderts. Leipzig. 1924.

Sakisien, A.B. La reliure turque du 15 au 19 siècle. Revue de l'art ancien et moderne. 1927. v.51: p.277-284. v.52: p.141-154.

Sarre, Friedrich. Islamic bookbindings. London. [after 1923] Portfolio of pl. & text. F. Kegan Paul... (Ed. limited to 550)

دستور
در

Ar

May

The

Four

NORTH INDIA.

This cover should be carefully
varnished with copal.

Persian 35

The Making of a Persian
Manuscript

1700 A.D.

with pages from an Example.

DR. GILBERT WOOD
HOUSE-BOAT "DENDEMEER"
SRINAGAR, KASHMIR,
NORTH INDIA.

Antique stamped, ^{Copper=} gilt Persian
Book - Cover.

May have been made in Kashmir
by a Persian workman.

The central gilded medallions
bear Persian mottoes.

— . —

Found in Srinagar, Kashmir,

May 6, 1926.

— . —

DR. CASEY WOOD
HOUSE-BOAT "BENDMEER"
SRINAGAR, KASHMIR,
NORTH INDIA.

This cover should be carefully
revarnished with copal.

